

Dorota Luber

„Kęckie sacrum” : sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej, Kęty – 18 października 2008 r.

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (42-43), 254-256

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Dorota LUBER

„Kęckie sacrum”.

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej, Kęty – 18 października 2008 r.

W październiku 2008 roku w Kętach odbyła się II Międzynarodowa Konferencja Naukowa poświęcona obecności *sacrum* w życiu kulturalnym, społecznym i religijnym człowieka doby XXI wieku. Patronat honorowy nad konferencją objął JE biskup Tadeusz Rakoczy, Ordynariusz Diecezji Bielsko-Żywieckiej, natomiast patronat naukowy sprawował Katolicki Uniwersytet w Rużomberku na Słowacji. Komitetowi naukowemu konferencji przewodniczył prof. Tadeusz Miczka, a w skład komitetu weszli: doc. Zlatica Plasienkova, doc. Jana Moricova, ks. doc. Andrzej Ślodicka, ks. doc. Pavol Danek, dr Oresta Losyk, dr Monika Miczka-Pajetka, prof. Wiesław Wójcik, dr hab. Grzegorz Grzybek, ks. dr Stanisław Cader, dr Marek Rembierz, ks. dr Piotr Kroczek.

Konferencję otworzył JE biskup Tadeusz Rakoczy, który powitał zgromadzonych licznie prelegentów reprezentujących ośrodki akademickie z kraju i z zagranicy, m.in. ze Słowacji, Ukrainy i Bratysławy. Na konferencję przybyli przedstawiciele władz miasta, z burmistrzem mgr. inż. Romanem Olejarzem na czele, wśród uczestników nie zabrakło także mieszkańców miasta Kęty. Następnie głos zabrał ks. dr Stanisław Cader, inicjator przedsięwzięcia, który podkreślił wagę i znacznie podejmowania naukowej refleksji nad kwestią *sacrum*, wypieranego coraz częściej ze świadomości współczesnego człowieka przez *profanum*. Przybyłych gości powitała także siostra Anna Skalik, delegatka prowincji Sióstr Zmartwychwstaniek, które udzieliły serdecznej gościny uczestnikom konferencji.

Następnie prelegenci udali się na obrady w trzech sekcjach: I – *Kęty dawną i współczesną kolebką sacrum*, której przewodniczył prof. Tadeusz Miczka; II *Sacrum w świetle nauki Kościoła, refleksji teologicznej i w życiu religijnym*, której przewodniczył dr hab. Grzegorz Grzybek; III – *Oblicza sacrum*, której przewodniczył ks. dr Ondrej Štefaňak. Obrady w poszczególnych sekcjach były niezwykle interesujące, na co wskazywali licznie przybyli słuchacze. W sekcji I temat wiodący zainspirował prof. Antoniego Barciaka do podzielenia się uwagami dotyczącymi miejsc świętych w Kętach, dalej mgr Anna Chowaniak przybliżyła postać błogosławionej Ludowiki, żyjącej w Kętach w latach 1563–1623, nazywanej „świętą Polką”. Kolejne wystąpienia także traktowały o świętych i błogosławionych, którzy zamieszkiwali kęcką ziemię, a wśród nich znaleźli się: Jadwiga Borzęcka, współzałożycielka zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego, o. Serafin Walenty Piestrak i brat kteryk Dominik

Ignacy Drabczyński, czy wreszcie Śl. B. M. Maria od NSJ Łempicka. Prelegenci wskazywali na wielkie cnoty tych skromnych ludzi, którzy emanowali prostotą i cichością serca, oddani służbie Bogu i ludziom, wzniecając swoim życiem iskiereki *sacrum* wśród mieszkańców Kęt i okolic. W tej sekcji przedstawiono także historię klasztoru Klarysek od Wiecznej Adoracji w Kętach, a także kolonie akademickie i szkoły, które przybrały imię św. Jana Kantego – wielkiego syna tej ziemi. Na zakończenie wystąpił ks. dr Piotr Kroczek, który nakreślił prawny wymiar *sacrum* w Kętach na przykładzie funkcjonowania sanktuariów.

W II sekcji obrady skupiły się wokół obecności *sacrum* w życiu religijnym i społecznym oraz kulturalnym, a rozpoczął je o. prof. dr hab. Tomasz Maria Dąbek OSB, który wygłosił referat: *Do Pana należy ziemia i to, co ją napelnia...* (Ps 24, 1), ukazujący biblijne podstawy przekonania o sakralnym charakterze całej przyrody i szczególnych miejsc. Kolejnym prelegentem był dr Mariusz Wojewoda, który w swoim referacie zwrócił uwagę na nowy sposób myślenia o *sacrum* w oparciu o filozofię Paulia Tillicha. Ów „nowy sposób” to w zasadzie powrót do źródeł, to znaczy do oparcia swego spojrzenia na świat, na obecność Boga w świecie na przesłankach biblijnych – śladów Boga należy poszukiwać w świecie i w doświadczeniach osób wierzących. Potrzebą chwili – jak mówił dr Wojewoda – nie jest tworzenie odkrywczych koncepcji teologicznych, ale ukazanie człowiekowi wierzącemu potrzeby działania na rzecz wspólnego dobra. Tym dobrem jest bez wątpienia także małżeństwo, stojące u podstaw rodziny, stąd też następną prelegentką, dr Dorota Luber, skupiła uwagę słuchaczy nad sakralnym wymiarem małżeństwa, wynikającym z jego sakramentalności. „Przestrzeń *sacrum* w małżeństwie” to niezwykle tajemnica oparta na Miłości, której źródłem i gwarantem jest sam Bóg – On też daje wszelkie potrzebne łaski tym, którzy zawierzyli Mu swoją więź podczas sakramentu małżeństwa. O rodzinie jako kolebce i szkole świętości traktował także kolejny referat, ks. dr. Stanisława Cadra, podejmujący problematykę wychowania religijnego i aksjologicznego w rodzinie. Interesujące były także wystąpienia podnoszące kwestię *sacrum* na płaszczyźnie kultury i sztuki, np. *Kultura drogą sakralnej więzi z Bogiem* s. dr Urszuli Rzymskiej czy *Fenomen obrazu poetyckiego w nowoczesnej teorii architektury* dr Chrystyny Kramarczyk.

Prelegenci w III sekcji ukazywali w swoich wystąpieniach różne oblicza *sacrum*, a więc obecność świętości w kulturze ponowoczesnej – dr Monika Miczka-Pajetka, dalej doc. Jana Moricová podjęła zagadnienie maryjnego wymiaru pobożności słowackiej, a dr Dariusz Rymar dokonał analizy sztuki jako medium duchowości. W podsumowaniu obrad dr Andrzej Kasperek w referacie: *Powrót *sacrum* w zsekularyzowanym społeczeństwie? Socjologiczno-antropologiczny przyczynek do refleksji nad miejscem religii w świecie współczesnym* zwrócił uwagę na zjawisko indywidualizacji religijności oraz jej przesuwania się w stronę religijności „pozakościelnej”. Chodzi tu o położenie akcentu na poszukiwanie jedności, integralności i równowagi, czego skutkiem jest opozycja duchowości względem religii w jej zinstytucjonalizowanej formie. Nie oznacza to wyparcia sfery *sacrum* z życia człowieka, ale raczej powrót

sacrum, tyle że w innej – zróżnicowanej i historycznie zmiennej postaci, bo przecież obcowanie z *sacrum* jest naturalną potrzebą człowieka.

Po naukowych dyskursach przyszła kolej na doznania estetyczne – uczestnikom konferencji umożliwiono zwiedzanie muzeum w Kętach założonego przez Aleksandra Kłosińskiego, które mieści zbiory w liczbie ponad 3 tysięcy eksponatów. Wrażeń dostarczyła także kaplica św. Jana Kantego, profesora Akademii Krakowskiej, kanonizowanego w roku 1767. Natomiast po obiedzie nastąpiło uroczyste otarcie ogrodu Sióstr Zmartwychwstank – nowego miejsca zadumy i wypoczynku dla mieszkańców Kęt. Konferencję zakończyła uroczysta Eucharystia w intencji uczestników o świętość w życiu codziennym, której przewodniczył JE arcybiskup Stanisław Nowak, metropolita częstochowski.

Konferencja przebiegała w podniosłej, ale i cieplej atmosferze, sprzyjającej tak owocnym pod względem merytorycznym obradom oraz zintegrowała środowisko naukowe wokół problematyki szeroko pojętego *sacrum* w świecie współczesnym. Ta szczególnie pożądana inicjatywa podejmowania dyskusji na temat obecności *sacrum* we współczesnym zsekularyzowanym świecie była odpowiedzią na zapotrzebowanie człowieka doby XXI wieku, który dla rozwoju swej duchowości poszukuje sfery *sacrum* na każdej płaszczyźnie życia. Jest to poszukiwanie zgodne z jego naturą, która odkrywa w sobie ów wątek transcendencji, mającej ontologiczne zakorzenienie w Bogu. I choć prawdą jest, że religia jako taka ma głęboko ludzki wymiar, wszak myślenie o sferze pozaempirycznej jest zawsze głęboko zanurzone w ludzkiej historii i daje się ujmować poprzez pojęcia czy obrazy charakterystyczne dla ludzi danej epoki, to jednak zawsze obejmuje ona to coś, co nazwać można *tremendum et fascinatum*.